

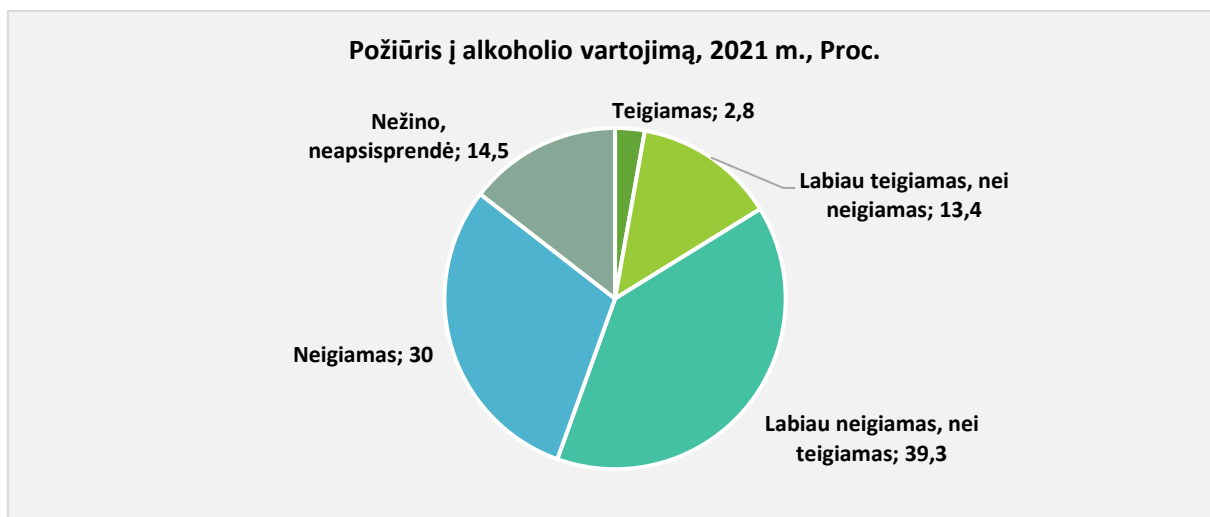
Tyrimas atskleidė, kad dauguma lietuvių alkoholio vartojimą vertina neigiamai

2021 m. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento vykdytos gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad nepaisant didelio alkoholio vartojimo masto šalyje, dauguma lietuvių, ypač jaunimas, į alkoholio vartojimą vis tik žiūri neigiamai.

2021 m. rugsėjo 17 – lapkričio 14 dienomis Departamento užsakymu buvo atliktas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo bendroje populiacijoje tyrimas, kuriame dalyvavo 15–64 metų amžiaus nuolatiniai Lietuvos gyventojai (iš viso 2 501). Tyrimui naudotas Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro Europinio modelio klausimynas.

Tyrimo duomenimis, 2021 m. dauguma (69 proc.) gyventojų alkoholio vartojimą vertino neigiamai (2016 m. – 65 proc.). Neigiamai žiūrinčių į alkoholio vartojimą buvo daugiau tarp moterų (77 proc.) nei vyrų (62 proc.). O pagal amžių, daugiausia neigiamai vertinančių alkoholio vartojimą buvo tarp jauniausių (15-24 metų amžiaus) respondentų (2021 m. – 76 proc., 2016 m. – 68 proc.).

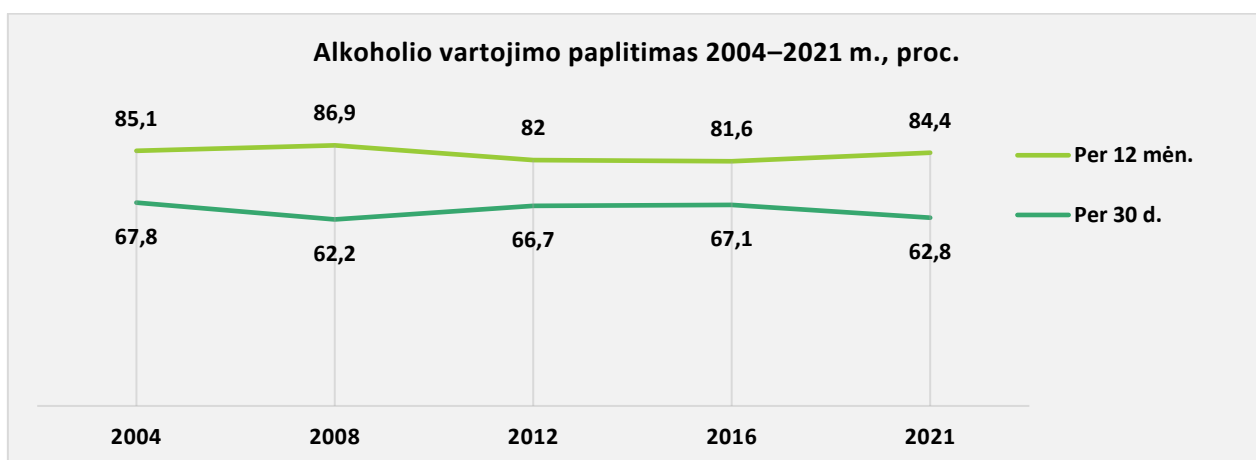
Detalesnė analizė atskleidė, kad dauguma (86 proc.) gyventojų, kurie į alkoholio vartojimą žiūri teigiamai, nurodė bent kartą per paskutinį mėnesį vartoję alkoholinius gėrimus, o tarp neigiamai vertinančių alkoholio vartojimą tik kiek daugiau nei pusė (55 proc.) vartojo alkoholį per paskutinį mėnesį. Dar didesni skirtumai pastebėti jauniausių respondentų grupėje. Tarp 15-24 m. amžiaus

jaunimo, kuris teigiamai vertino alkoholio vartojimą, 78 proc. bent kartą per paskutinį mėnesį vartojo alkoholinius gėrimus, o tarp alkoholio vartojimą vertinančių neigiamai – perpus mažiau (37,5 proc.) vartojo alkoholį per paskutinį mėnesį.

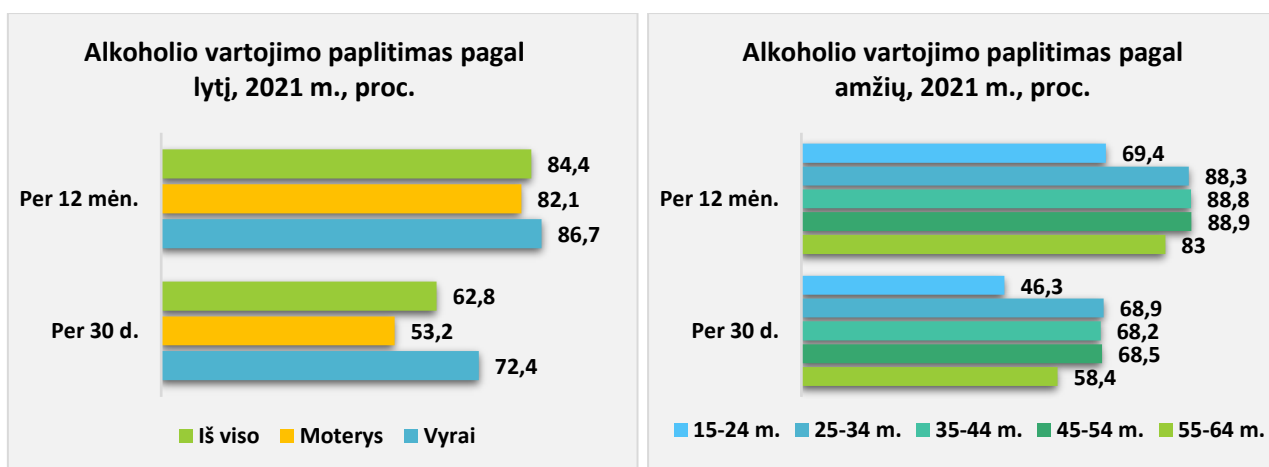
„Šie rezultatai nuteikia pozityviai ir skatina tikėtis, kad alkoholio vartojimas ateityje tik mažės, jei ir toliau bus laikomasi mokslo įrodymais pagrįstos alkoholio kontrolės politikos ir bus vykdomos veiksmingos prevencijos priemonės“, – teigė Departamento direktorius dr. R. Čiužas.

Alkoholio vartojimo mastas Lietuvoje išlieka didelis, bet yra ir teigiamų pokyčių

Tyrimo rezultatai parodė, kad 84 proc. 15–64 metų amžiaus Lietuvos gyventojų per paskutinius metus buvo vartoję alkoholinių gėrimų, o 63 proc. teigė alkoholinių gėrimų vartoję per paskutinį mėnesį. Alkoholinių gėrimų vartojimas per paskutinį mėnesį sumažėjo nuo 67 proc. 2016 m. iki 63 proc. 2021 m.

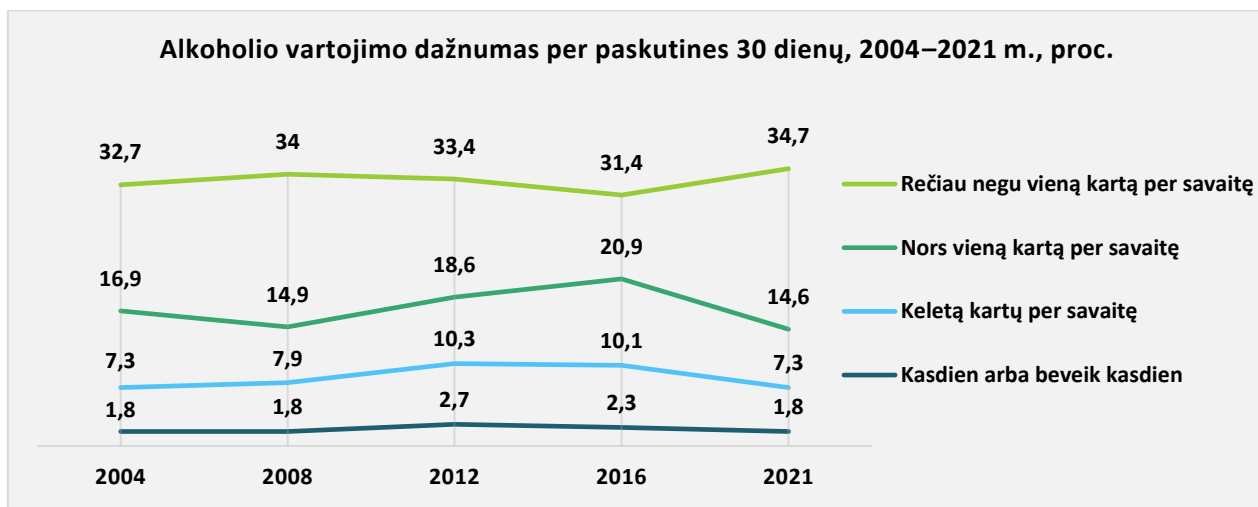

Alkoholinių gėrimų vartojimas labiau paplitęs tarp vyrų nei tarp moterų: per paskutinius 12 mėnesių alkoholinius gėrimus nurodė vartoję 87 proc. vyrų ir 82 proc. moterų, per paskutines 30 dienų – 72 proc. vyrų ir 53 moterų. Vertinant pagal amžių, alkoholinių gėrimų vartojimo paplitimas per paskutinius 12 mėnesių ir per paskutines 30 d. buvo mažiausias tarp 15–24 metų amžiaus jaunimo, o didžiausias tarp 25–54 metų amžiaus gyventojų.

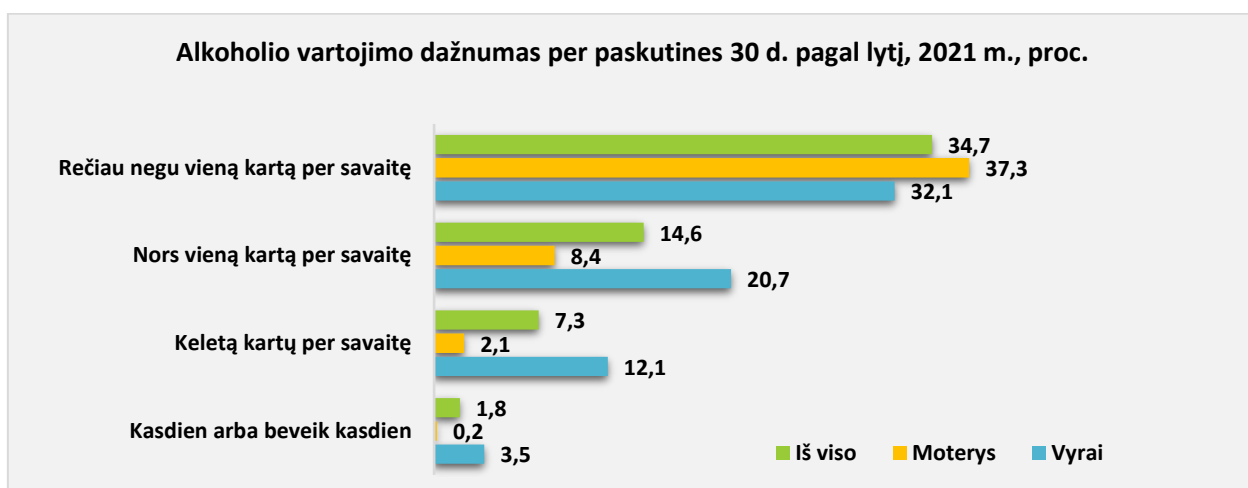

Dr. R. Čiužo teigimu, pastebima ir daugiau teigiamų tendencijų. Per penkerius metus sumažėjo dalis gyventojų, kurie alkoholį vartojo kartą per savaitę ar dažniau (nuo 33 proc. 2016 m. iki 24 proc. 2021 m.). Šis rezultatas 2021 m. buvo mažiausias per visą stebėjimo laikotarpį nuo 2004 m. 2021

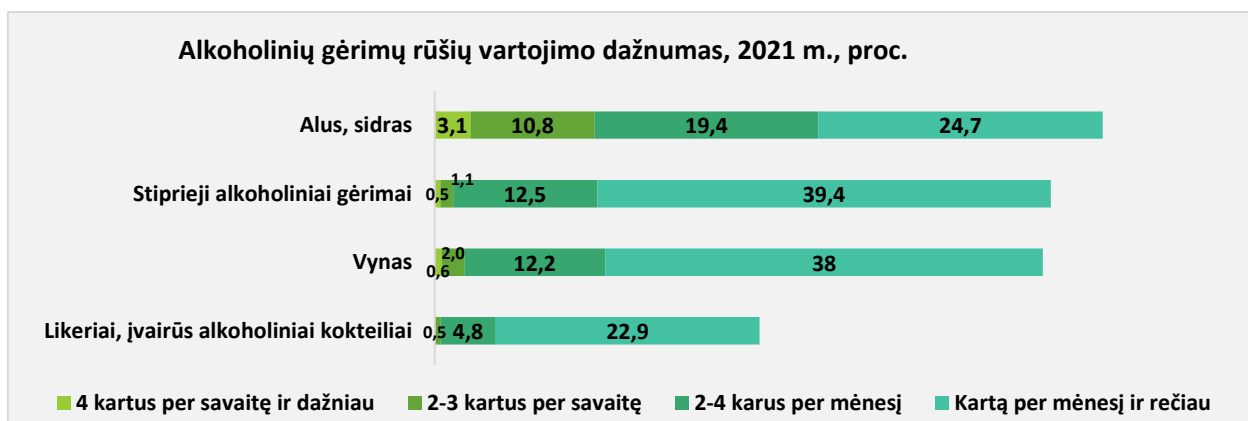
m. 15 proc. apklaustųjų teigė alkoholinius gėrimus vartojantys bent vieną kartą per savaitę, 7 proc. – keletą kartų per savaitę, 2 proc. kasdien arba beveik kasdien. 35 proc. respondentų alkoholinius gėrimus vartojo rečiau nei kartą per savaitę, o 37 proc. per paskutiniąsias 30 dienų alkoholinių gėrimų nevartojo išvis.

Dažniau alkoholinius gėrimus vartojo vyrai ir 25–44 metų amžiaus tyrimo dalyviai.

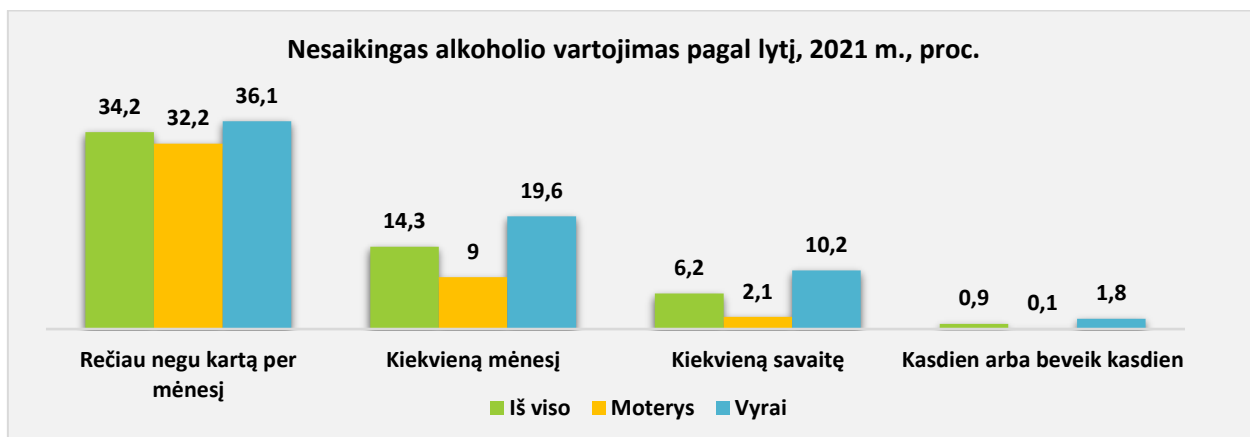

2021 metais alkoholinių gėrimų populiarumas išliko toks pat kaip ir 2016 metais. Populiariausi alkoholiniai gėrimai buvo alus ir sidras – juos vartoja didžiausia dalis respondentų ir jie buvo vartojami dažniausiai.

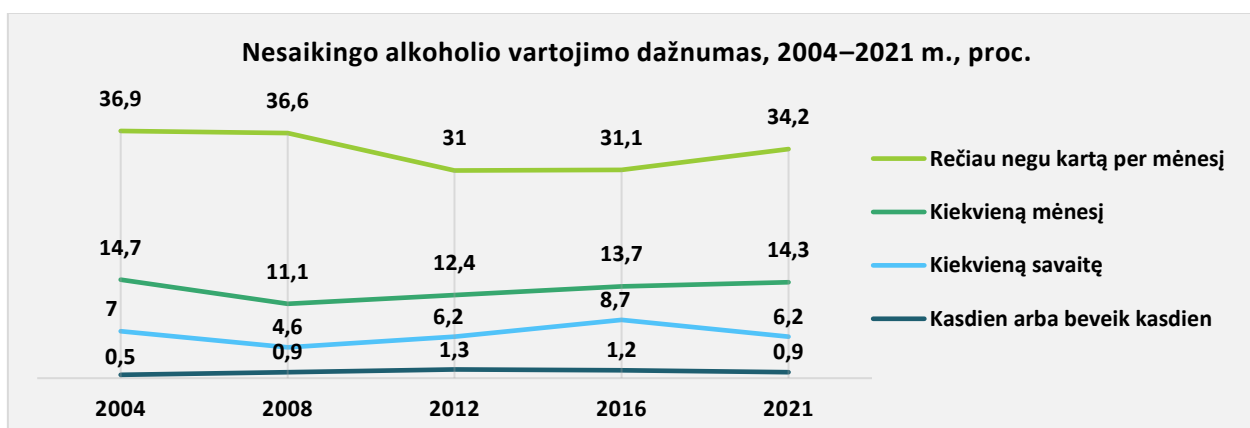

Sumažėjo dažnas nesaikingas alkoholio vartojimas

2021 m. 7 proc. 15–64 metų amžiaus Lietuvos gyventojų bent kartą per savaitę nesaikingai vartojo alkoholį (išgerdavo šešis ar daugiau standartinių alkoholio vienetų vienu metu), iš jų 0,9 proc. kasdien arba beveik kasdien nesaikingai vartojo alkoholį, 6 proc. – kiekvieną savaitę. 14 proc. gyventojų nesaikingai vartojo alkoholį kiekvieną mėnesį, o 34 proc. – rečiau nei kartą per mėnesį. Nesaikingai alkoholį dažniau vartojo vyrai, 25–54 metų amžiaus gyventojai.

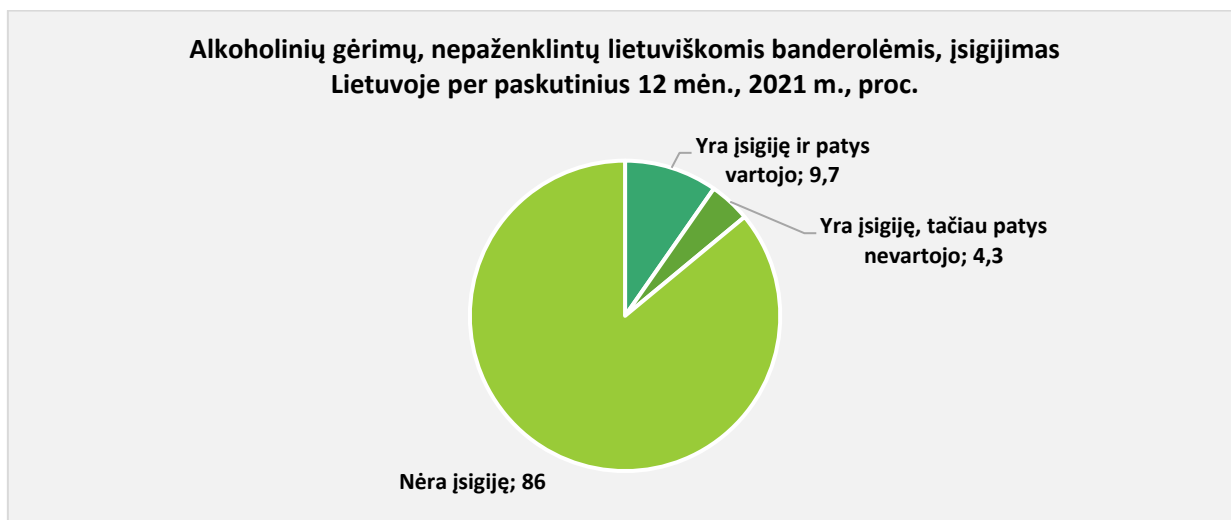
Lyginant su 2016 metų tyrimo duomenimis, sumažėjo skaičius asmenų, kurie kiekvieną savaitę nesaikingai vartojo alkoholį (nuo 10 proc. 2016 m. iki 7 proc. 2021 m.). Šis rodiklis sumažėjo tiek vyrų, tiek moterų tarpe. Tokie pokyčiai labai svarbūs, nes Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) 2021 m. paskelbtais prognostiniais 2020–2050 m. duomenimis, nesaikingas alkoholio vartojimas sutrumpina vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę ES šalyse beveik 1 metais, o tikėtiną sveiko gyvenimo trukmę – beveik 1,25 metų. EBPO skaičiavimais, kiekvienas asmuo ES šalyse per metus sumoka papildomai daugiau nei 200 eurų mokesčių tam, kad padengtų su nesaikingu alkoholio vartojimu susijusią žalą (Lietuvoje – daugiau nei po 300 eurų).

1 iš 7 gyventojų Lietuvoje įsigijo alkoholinius gėrimus, nepaženklintus lietuviškomis banderolėmis

Dar viena problema – nepaženklintų lietuviškomis banderolėmis alkoholinių gėrimų vartojimas. Pasak dr. R. Čiužo, 14 proc. gyventojų per paskutiniuosius metus bent kartą Lietuvoje įsigijo alkoholinių gėrimų, nepaženklintų lietuviškomis banderolėmis (2016 m. – 6 proc.): 10 proc. įsigijo ir vartojo patys, o 4 proc. įsigijo, tačiau patys nevartojo. Įsigyti alkoholinių gėrimų, nepaženklintų lietuviškomis banderolėmis, buvo labiau linkę vyrai (18 proc.) nei moterys (10 proc.). Tik 6 proc. moterų nurodė,

kad per paskutinius metus įsigijo ir pačios vartojo alkoholinius gėrimus, nepaženklintus lietuviškomis banderolėmis, o vyrų – 13 proc. Vis tik, dauguma (80 proc.) asmenų, kurie per paskutinius metus Lietuvoje pirko alkoholinius gėrimus, nepaženklintus lietuviškomis banderolėmis, nurodė, kad tokius gėrimus perka retai ar kad jie sudaro mažiau nei trečdalią jų įsigijamo alkoholio. Dažniausiai buvo vartojami spiritiniai gėrimai, pažymėti kitų šalių banderolėmis. Juos vartojo 81 proc. asmenų, kurie per paskutinius metus vartojo lietuviškomis banderolėmis nepaženklintus gėrimus. 33 proc. šių asmenų buvo vartoję nelegalius, naminėmis sąlygomis gaminamus spiritinius alkoholinius gėrimus (naminę degtinę), 10 proc. – spiritinius alkoholinius gėrimus, nepaženklintus jokiais banderolėmis, tokius kaip skiestas spiritas, „pilstukas“, o 50 proc. – kitus nelegalius alkoholinius gėrimus (alų, vyną ir kt.).

Alkoholio vartojimas kelia pavojų saugumui kelyje ir darbe

„Alkoholio vartojimas kelia ne tik tiesioginę žalą asmens sveikatai, bet ir nelaimingus atsitikimus, avarijas, kurių metu gali nukentėti ir kiti asmenys“ – pažymėjo dr. R. Čiužas. Šio tyrimo duomenimis, 13 proc. lietuvių yra bent kartą gyvenime vairavę automobilį būdami apsvaigę nuo alkoholio, o per paskutinius metus – 2 proc. Toks elgesys daug labiau paplitęs tarp vyrų nei tarp moterų. Bent kartą gyvenime apsvaigę nuo alkoholio vairavo net 22,5 proc. vyrų ir tik 4 proc. moterų, o per paskutinius metus – 3 proc. vyrų ir mažiau nei 1 proc. moterų.

Neblaivumas darbe yra viena didžiausių grėsmių įvykti nelaimingiems atsitikimams darbe, todėl neblaivius darbuotojus darbdaviai privalo nedelsiant nušalinti nuo darbo. Deja, 2021 m. 18 proc. gyventojų nurodė, kad bent kartą gyvenime vartojo alkoholį darbe. Per paskutinius metus alkoholį darbe vartojo 7 proc., o per paskutinį mėnesį – 3 proc. visų respondentų.

Pristatydamas tyrimo rezultatus Dr. R. Čiužas atkreipė dėmesį, kad Departamentas aktyviai veikia alkoholio paklausos ir pasiūlos mažinimo srityse, skatina palaikyti ir formuoti mokslo įrodymais pagrįstą alkoholio kontrolės politiką bei vykdyti veiksmingas prevencijos priemones, tobulina politikos formuotojų ir specialistų kompetencijas, inovatyviomis visuomenės informavimo priemonėmis internetinėje erdvėje didina visuomenės ir jos tikslinių grupių informuotumą, sąmoningumą ir formuoja neigiamą visuomenės požiūrį į alkoholio vartojimą.

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo Lietuvoje 2021 m. tyrimo santrauką rasite čia: [https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/GPS%20Santrauka%20\(1\).pdf](https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/GPS%20Santrauka%20(1).pdf)

Alkoholio vartojimas Lietuvoje 2021 m. (infografikas):

Alkoholio vartojimas Lietuvoje

2021 m.
15-64 m.
N=2501

Vidutinis alkoholio vartojimo pradžios amžius Lietuvoje - **18 metų**

7 iš 10

gyventojų neigiamai žiūri į alkoholio vartojimą

ALKOHOLIO VARTOJIMAS TARP 15-64 M. GYVENTOJŲ

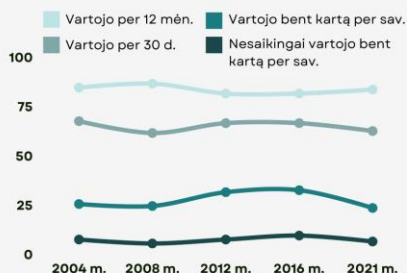
84% vartojo alkoholį bent kartą per paskutinius metus.

63% vartojo alkoholį bent kartą per paskutinį mėnesį.

24% vartojo alkoholį bent kartą per savaitę.

SUMAŽĖJO DAŽNAS ALKOHOLIO VARTOJIMAS

2021 m. mažesnė dalis gyventojų nei 2016 m. vartojo alkoholį per paskutinį mėnesį ir bent kartą per savaitę. Sumažėjo ir dažnas nesaikingas alkoholio vartojimas.

NESAIKINGAS ALKOHOLIO VARTOJIMAS

7%

gyventojų bent kartą per savaitę suvartodavo 6 ir daugiau standartinius alkoholio vienetų.

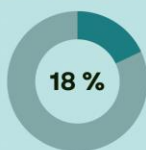

BENT KARTĄ GYVENIME:

Vairavo automobilį apsvaigę nuo alkoholio

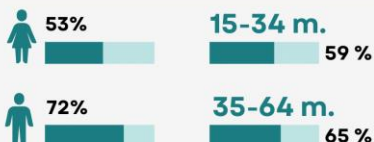

Vartojo alkoholį darbe

ALKOHOLIO VARTOJIMAS MAŽESNIS TARP MOTERŲ, JAUNESNIŲ GYVENTOJŲ

Vartojo per paskutines 30 d.:

Vartojo kartą per savaitę ar dažniau:

